

Rognatrot bert økir Kovaskuld

Einki arbeiði er á
Kovanum í lötuni

Við tí skuld, fiskagóðskingarvið
Kovin hevur í dag, er tað vónleyst at
halda fram við rakstrinum. Ein av trupul-
leikunum er rognatrot og hevur Vilhelm
Johannesen, vegna landsstýrið lagt
uppskot fyrri tingið um at geva landsstýr-
inum heimild til at keypa tey rogn, sum
eru á goymslu í Føroyum í lötuni og
somuleiðis tey, sum koma á land í rogn-
tíðini.

Hetta verður gjørt, meðan viðurskift-
ini hjá Kovanum verða kannað. Ein
møguleiki er, at Kovin er í likvidatión og
at annað felag, ið kann leiga virkisbyggn-
ingin, verður sett á stovn.

Í viðmerkingunum til uppskotið
stendur m.a.:

Viðmerkingar:

P/f Kovin í Sandavági
varð sett á stovn í 1976,
og í 1981 fór felagið undir
at byggja virki, ið skuldi
framleiða dósarogn, og
sum eisini kundi framleiða
aðrar dósavørur, eitt nú
livur og posteiri. Tá virkið
stóð liðugt og fór undir
framleiðslu á sumri 1982,
var kostnaðurin 9,4 mió.
kr.

Umframt at framleiða
dósavørur kann virkið eis-
ini taka imóti og viðgera
sil og laks. Í 1985 tók
virkið imóti meginpart-
inum av alifiskinum úr
Vágum. Eisini hevur virkið
í ávisan mun gjørt ar-
beiði fyrri flakavirkið Snar-
frost. Her er talan um t.d.
pakking av svartkalva og
havtasku í tíðarbilum, tá
nógv arbeiði er á Snar-

frost.

Sum nevnt, fór Kovin
undir rognframleiðsluna
á sumri 1982. Men frá
byrjan av fekk virkið
trupulleikar við søluni. Í
1984 fór virkið undir
royndarframleiðsluna av
posteium. Aftur her tóku
trupulleikar seg upp við
søluni. Seinastu árin
hevur virkið alla tíðina
framleitt nakað av dós-
alivur til heimamarknaðin.

Sjálv framleiðslan hjá
virkinum hevur gingið
væl. Tá framleiðslan fór í
gongd, varð mett, at
framleiðslukostnaðurin
fyrir hvørja dós skuldi
verða 40 til 45 oyru. Í dag
er framleiðslukostnaðurin
komin niður á 20 til 25
oyru. Tá rogn verða fram-
leidd, arbeiða eini 13—14
fólk á virkinum, og kemur
onnur framleiðsla afturat,
kemur talið upp á 20 fólk.

Í 1982 varð mett, at
virkið kundi fáa 15,50 kr.
fyrir kilo av lidnum rogn-
um (1 kg = 5 dósir).
Miðal avrokningin fyrri tey
næstu trý árin var 9,75
fyrir kilo. Hesi árin (1982,
1983 og 1984) hevði virkið
eitt hall, sum lá úr 1 upp í
3 mió. kr. Hetta hevur
ført til, at virkið í dag
hevur eina skuld upp á
umleið 16 mió. kr.

Virðisøkingin, ið
stendur av rognfram-
leiðsluni hjá P/f Kova-
num, kann lýstast soleiðis:
Selja vit 1 kg av rárøgnum
av landinum, er prisurin
10,50 kr. Um P/f Kovin
fær 1 kg av rárøgnum,
verður hetta gjørt til 2,6
dósakilo, og var sølu-
prisurin á hesum kilo í fjør
24 kr. (Tá er sjálv dósir
ikkj viðroknað, tá hon er
ókeypis frá Amanda Kon-
serves). Av hesum 24 kr.
fara 10,50 kr. til keyp av
rárøgnum, slakar 5 kr.
fara til arbeiðsløn, virkið
fær slakar 6 kr., og restin
ella 2,50 kr. til 3.- kr. fer
til farmagjald, tilsetning
og svinn.

Í fjør komu 490 tons av
rognum í land í Føroyum.
Tey seinastu 10 árin hevur
nøgðin ligið í millum
400 og 500 tons. Men øll
rognini verða ikki tikin.
Mett verður, at um øll

toskarognini, upsarogn-
ini, longu- og blálongu-
rognini vórðu tikin, so
koma vit upp á eini 7-800
tons um árið. Hetta vildi
givið eina lidna fram-
leiðslu upp á umleið 2.000
tons.

Við ársbyrjan 1985 fekk
felagið eina loysn á solu-
trupulleikunum. Tá gjørdi
P/f Kovin sölusáttmála
við Amanda Konserves í
Kerteminde. Hesin sátt-
máli gav felagnum ein
fastan pris upp á 2,80 kr.
fyrir dósina. Hetta svarar
til 14 kr. fyrir kilo. (Her er
hædd tikin fyrir, hvat sjálv
dósir kostar. Hon er ann-
ars ókeypis frá Amanda
Konserves). Hóast ein
góðan sölusáttmála gjørd-
ist árið 1985 ikki óðrvisi
enn árin frammanundan.
Orsakað av fiskimanna-
verfallinum í Íslandi og
Canada og orsakað av is-
viðurskiftunum í Eystur-
sjónum seinasta vár
gjørdist eftirspurningurin
eftir rárøgnum sera stør-
ur, og prisurin hækkaði
við 3 kr. fyrir kilo. Hann
fór úr 7,50 kr. upp í 10,50
kr.

Í ár er sáttmálin við
Amanda Konserves
broyttur við einum glíð-
skala, soleiðis at dekn-
ingsavlopið er sett fast til
45 oyru pr. dós og verður
sambært sáttmálanum ó-
broytt, um tað skuldi
hent, at prisir og lönir
hækka. Amanda Kon-
serves er sinnað at keypa
minst 4 mió. dósir og kann
eisini keypa meira, t.d. 5
ella 6 mió. dósir, um hetta
letur seg gera.

Sum áður nevnt komu
490 tons av rognum í land
í Føroyum í 1985. Av
hesum keypti P/f Kovin
230 tons av rárøgnum til
Danmarkar. Við tí nýggja
sölusáttmálanum skuldi
tað verið møguligt hjá
Kovanum at fingið øll
rogn, sum koma á land í
Føroyum.

Landsstýrið umhugsar
tiltøk, sum kunnu gera, at
øll rognini verða tikin.
Hetta ferir so til, at sam-
aða nøgðin verður eini
7-800 tons um árið. Men
fyrst av øllum mugu vit
tryggja, at rognini í ár

ikkj fara av landinum og
siðani mugu vit royna at
fáa framleiðsluna í gongd
av nýggjum.

Støðan hjá P/f Kova-
num er ógreið í lötuni.
Við tí skuld, felagið hevur,
er tað vónleyst at
halda fram við rakstr-
inum. Ein møguleiki er, at
P/f Kovin fer í likvidatión
og at annað felag, ið kann
leiga virkisbyggningin frá
likvidator, verður sett á
stovn. Amanda Konserv-
es hevur onki imóti, at
sölusáttmálin verður
fluttur til annað felag.

Meðan hesin og aðrir
møguleikar verða kann-

aðir, mælir landsstýrið til,
at landskassin fær heimild
til at keypa tey rogn, ið
eru á goymslu í Føroyum í
lötuni, og somuleiðis tey,
sum koma á land restina
av rognitíðini.

Hesi rogn verða at selja
til stigtakarar, sum ætla
at fara undir aftur rogn-
framleiðslu. Verður av eini
hvørji orsök ikki farið
undir rognframleiðslu,
selir landsstýrið rognini
av landinum sum rá rogn.

Vilhelm Johannesen
landsstýrismaður
/J. Djurhuus

